

Rayat Shikshan sanstha's

Rajarshi Chhatrapati Shahu College, Kolhapur

Paper No.XI

Urban Geography

वस्तुनिष्ठ प्रश्न

- 1) नागरी भूगोल ही ची शाखा आहे.
अ) मानवी भूगोल. ब) प्राकृतिक भूगोल
क) भूगर्भशास्त्र. ड) वस्ती भूगोल
- 2) या तज्ञाने आपल्या ' Geography' या शहरांच्या वर भर दिला.
अ) स्टॅबो ब) ब्लाशार
क) ओरू शा ड) क्रोबी
- 3)..... क्षेत्रात उदयोगधंदे , बाजार, दुकाने इ. गोष्टींचा समावेश होतो.
अ) निवासी ब) नगर
क) व्यावसायिक. ड) शहर
- 4) मोठ्या शहरासारख्या असलेल्या ठिकाणास..... म्हणतात.
अ) नगर ब) शहर
क)ग्रामनगर ड) नागरी प्रदेश
- 5) नागरी प्रदेश(conurbation) ही संकल्पना..... यांनी वापरात आणली .
अ) पी गेडीज ब) स्टॅबो
क) ओरूशा ड) क्रोबी
- 6) हे सामाजिक कृतीची रंगभूमी व सामूहिक एकीचे एक सुंदर प्रतीक होय.
अ) नगर. ब)वाडी
क) खेडे ड) शहर
- 7) महानगराची लोकसंख्या दशलक्षापेक्षा जास्त असते म्हणून यास.....म्हणतात.

अ) लाख नगरे ब) विशाल नगरे

क) दशलक्षी नगारे ड) महानगरे

8) नगर म्हणजे काही महानगरांचे किंवा नगरांचे एकत्रिकरण होय.

अ) अतिविशाल नगरे ब) नागरी प्रदेश

क) महानगरे ड) शहरे

9) घरे, कारखाने, बंदरे, गोदया, खेळाची मैदाने या सर्वांचा मिळून एक समूह असतो त्यास..... म्हणतात.

अ) शहर. ब) नागरी प्रदेश

क) नगर. ड) महानगर

10) अर्बन हा शब्द.....भाषेतील Urbs शब्दापासून बनलेला आहे.

अ) लॅटिन ब) सस्कृत

क) ग्रीक. ड) रोमन

11) भौगोलिक परिस्थिती व नागरी ठिकाणे यांच्यातील परस्परसंबंधाचे विवेचन म्हणजे..... होय .

अ) वस्ती भूगोल. ब) नागरी भूगोल

क) प्राकृतिक भूगोल. ड) रचना

12) नगर किंवा शहर एक दाट लोकसंख्येचा समूह वस्तीच्या स्वरूपात व्यापारी मार्गावर केंद्रित होतो हे विवेचन.....ने केले.

अ) वेगनर ब) फेडरिक रॅटझेल्

क) ब्रीगज. ड)ग्रीफीथ टेलर

13) अडचणी व समस्या दूर जुन्या शहराची सुधारणा करण्यात येते यालाच.....म्हणतात.

अ) बांधकाम क्षेत्र ब) नागरी क्षेत्र

क) नगर नियोजन . ड) संघटित नगरे

14) संयुक्त संस्थानातील मिसिसिपी व मिसुरी या नद्यांच्या संगमावर वसले आहे.

अ)खाँटूम नगर. ब) हावडा

क) सेंट लुईस नगर. ड) द्रिबुगड

15) संयुक्त संस्थाने व कॅनडा या दोन देशांच्या सीमेवर नायगारा नदीवर..... जगप्रसिद्ध धबधबा आहे.

अ) नायगारा ब) लॉवेल

क) गोकक. ड) लॉरेना

16) नदीच्या आसपास गाळाचे संचयन होऊन मैदानाची निर्मिती होते या मैदानांना..... म्हणतात.

अ) पूर मैदाने ब) सुपीक मैदान

क) पठार. ड) संचयित मैदाने

17) जी नगरे किंवा शहरे मालाचे संग्रहण व वितरणाची केंद्रे बनतात यांना..... म्हणतात.

अ) संग्रहित नगरे ब) व्यापारी ठिकाणे

क) कृषी नगरे ड) उत्पादक नगरे

18) खनिजामुळे विकसित झालेल्या शहरास.....म्हणतात.

अ) खाणकाम शहरे ब) खनिज क्षेत्र स्थिती शहरे

क) खनिजे शहरे ड) खाणकाम क्षेत्रे

19) खनिजाचे साठे संपल्यावर तेथून लोकांचे अन्य ठिकाणी स्थलांतर होऊन शहरे उजाड पडतात त्या उजाड ठिकाणांना..... म्हणतात.

अ) खाणकाम शहरे ब) खनिज क्षेत्र स्थिती शहरे

क) खनिजे शहरे ड) भूताटकीची नगरे

20) ग्रामीण वसाहतीचे नागरी वसाहतीत रुपांतर होण्याच्या प्रक्रियेला..... म्हणतात .

अ) नागरीकरण. ब) महानगर

क) नागरी प्रदेश. ड) नगर /शहर

21) नागरीकरणाचा सिद्धांतयांनी नगर विकासासाठी मांडला.

अ) व्हॉन थुनान. ब) हॅरिस उलमन

क) क्रिस्टलर. ड) गेडिज

22) प्रशासनासाठी केंद्रे स्थापण होतात त्यांना म्हणतात.

अ) प्रशासकीय नगरे ब) औद्योगिक नगर

क) शैक्षणिक नगरे ड) लष्करी नगरे

23) काही शहरात कच्चा माल उत्पादन करणाऱ्या प्रदेशात स्थापण होऊन आसपासचा माल गोळा होतो त्यांना..... म्हणतात.

अ) संग्राहक केंद्रे ब) वितरण केंद्रे

क) क्रय - विक्रय केंद्रे ड) व्यापारी केंद्रे

24) केंद्रातून कच्च्या व पक्क्या मालाचे वितरण होते यांना..... म्हणतात ..

अ) संग्राहक केंद्रे ब) वितरण केंद्रे

क) क्रय - विक्रय केंद्रे ड) व्यापारी केंद्रे

25) बाहेरून स्थलांतर होऊन आलेल्या लोकांकरिता स्थापण केलेल्या ठिकाणांना..... म्हणतात

अ) लष्करी ब) स्वास्थ्य केंद्रे

क) पुनः प्रस्थापित ठिकाणे ड) खाणकाम केंद्रे

26) नगर किंवा शहराची अंतर्गत रचना म्हणजे..... होय .

अ)भूमीपयोजन. ब)रूपिकी

क) नागरी विकास. ड) केंद्र

27) शास्त्रज्ञ बर्गस यांनी 1923 साली..... सिद्धांत मांडला.

अ) सम केंद्रीय कटिबंध सिद्धांत. ब) बहु केंद्रीय सिद्धांत

क) संक्रमण क्षेत्र सिद्धांत. ड) द्वैत्रिज्य खंड सिद्धांत

28)..... ही नगरांची व शहराची सर्वात बाहेरील मर्यादा आहे .

अ) श्रमिक क्षेत्र. ब) अभिगमन लोकांचे क्षेत्र

क) उच्चवर्गीय क्षेत्र. ड)संक्रमण क्षेत्र

29) या भागात औद्योगिक कामगार व संक्रमण विभागातील लोक येऊन राहतात .

अ) CBD. ब) उच्चवर्गीय क्षेत्र

क) श्रमिक क्षेत्र. ड) अभिगमन लोकांचे क्षेत्र

30) हे शहरातील उलाढालीचे / क्रय विक्रय प्रमुख क्षेत्र आहे .

अ) श्रमिक क्षेत्र. ब) केंद्रीय व्यापार कटिबंध

क) संक्रमण क्षेत्र ड) उच्चवर्गीय क्षेत्र

31) अमेरिकन शास्त्रज्ञ..... याने 1939 मध्ये द्वैत्रिज्य खंड सिद्धांत मांडला.

अ) होमर व हॅरिस. ब) हायट

क) हॅरिस व उलमन. ड) बर्गस

32) उलाढालीच्या क्षेत्रापासून..... शहराचा विस्तार बाहेरच्या बाजूस होत जातो .

अ) खंडाखंडानी ब) वर्तुळाकार

क) चौकोनी ड) समकेंद्राकार

33) बहुकेंद्रीय सिद्धांत या शास्त्रज्ञांनी 1945 साली मांडला .

अ) बर्गस. ब) हायट

क) हॅरिस व उलमन. ड) क्रिस्टलर

34)..... या शहराच्या केंद्रीय व्यापार क्षेत्र शहराला CBD म्हणतात .

अ) आर्थिक हृदय. ब) CBD

क) गाभा ड) केंद्रभाग

35) हायट या शास्त्रज्ञाने..... सिद्धांत मांडला .

अ) उद्योगाचे स्थानिकीकरण. ब) लोकसंख्या वाढ

क) नागरिकरणाचा द्वैत्रिज्य खंड. ड) अपक्षय चक्र

36) हॅरिस व उल्मन यांनी..... सिद्धांत मांडला .

अ) बहुकेंद्रीय सिद्धांत. ब) द्वैत्रिज्य खंड सिद्धांत

क) उद्योगाचे स्थानिकीकरण. ड) अपक्षय चक्र

37) स्वास्थ्य,संतोषजनक व सामुदायिक जीवन आणि एकूण सर्व शहरवासीयांच्या कल्याणाकरिता केलेली योजना म्हणजे..... होय .

अ) नगर नियोजन. ब) संरचनात्मक रचना

क) नागरीकरण ड) नगर समुदाय

38) शहरात सर्वात जास्त हवा प्रदूषण..... मुळे होते .

अ) कारखाने ब) वाहने

क) चुली

ड) विद्युत

39) नगर नियोजनात सर्वात जास्त महत्व या गोष्टीस आहे .

अ) निवास.

ब) उद्योग

क) वाहतूक

ड) व्यापार

40) हावर्ड यांची संकल्पना नगर नियोजनावर अवलंबून आहे .

अ) उदयान नगर (Garden city) ब) सुधार योजना

क) नगररचना

ड) नगर नियोजन

दीर्घांतरी प्रश्न

- 1) नागरी भूगोल म्हणजे काय ते सांगून नागरी भूगोलाचे स्वरूप सांगा ?
- 2) नगर व शहर यामधील फरक स्पष्ट करून व्याप्तीची चर्चा करा ?
- 3) नागरी भूगोलाची विषय सामग्री सांगून नागरी भूगोलाच्या अध्ययनाची आवश्यकता स्पष्ट करा ?
- 4) नगराचे स्थान व स्थिती यावर एक संक्षिप्त भौगोलिक निबंध लिहा ?
- 5) नगरे व शहराच्या विकासावर स्थान व स्थिती यांचा कसा प्रभाव पडतो ते स्पष्ट करा ?
- 6) नगरे व शहरांच्या निर्मितीत नदी स्थानाचे महत्व स्पष्ट करा ?
- 7) नगरांचे किंवा शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण स्पष्ट करा ?
- 8) नागरी संरचना म्हणजे काय ते सांगून नागरीकरणाच्या समकेंद्री कटिबंध सिद्धांताचे विवेचन करा ?
- 9) नागरीकरणाच्या वेगवेगळ्या सिद्धांताची संक्षिप्त चर्चा करा ?
- 10) भूमी उपयोजन व कार्य या आधारावर शहरातील प्रमुख विभाग सांगून कोणत्याही एका विभागाची सविस्तर माहिती लिहा ?
- 11) शहरातील व्यापारी क्षेत्राची मुद्दे नुसार चर्चा करा ?
- 12) शहरातील औद्योगिक व निवासी क्षेत्राचे विवेचन करा ?
- 13) 'नागरीकरणाच्या विविध समस्या' सांगून त्यावरील उपाय सांगा ?
- 14) 'नागरीकरणाच्या समस्या' यावर भौगोलिक निबंध लिहा ?
- 15) नगर नियोजन म्हणजे काय त्याची आवश्यकता महत्व व उद्दिष्टे स्पष्ट करा ?
- 16) नगर नियोजनाचे आधार व प्रक्रिया यांचे संक्षिप्त विवेचन करा?

टिपा लिहा

1)नागरी समस्या

2) नागरी समस्या सोडवण्याचे उपाय

3)नियोजनाची आवश्यकता व महत्व

- 4)नगर नियोजनाचे आधार
- 5)निवासी क्षेत्र
- 6)शहरातील औद्योगिक क्षेत्र
- 7) समूह केंद्रीय कटिबंध सिद्धांत
- 8) वृत्त खंड सिद्धांत
- 9)नागरीकरणाचा बहु केंद्रीय सिद्धांत
- 10) केंद्र भाग
- 11)नगराचे स्थान
- 12)नगराची स्थिती
- 13)नगराच्या स्थापनेत वाहतुकीच्या मार्गाचे महत्त्व
- 14)नागरी भूगोलाचे स्वरूप
- 15)नागरी भूगोलाची व्याप्ती
- 16)नगर व शहर
- 17)महानगर
- 18)नागरी प्रदेश भूगोलाचे महत्त्व
- 19 महा-महानगर
- 20)नागरी वस्त्यांची वैशिष्ट्ये
- 21)नागरी विभाग
- 22)भूमी उपयोजन